

Žrtve čakajo ...

Dr. Marko Kremžar, foto: Gregor Pohleven

Mineva petinšestdeset let, odkar se je na naših tleh odigraval kruti epilog komunistične revolucije. Nad 600 množičnih grobišč pričča o teh dogodkih, ki pa ostajajo kljub svoji tragični razsežnosti dandanes težko razumljivi, če jih ne presojava skupno z nameni, začetki in potekom omenjenega revolucionarnega boja.

Aprila 1941 je druga svetovna vojna zajela naš narod in ga potegnila v morje gorja, ki je takrat po krivdi nacistov in fašistov preplavljalo Evropo. To je bilo v času, ko sta bila Hitler in Stalin še zaveznika in so domači komunisti organizirali »protiimperialistično fronto« in jo kasneje, po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, preimenovali v »osvobodilno« in pod tem imenom začeli revolucionarni boj za oblast. Ta je trajal do konca svetovne vojne maja 1945 in povzročil med Slovenci val žrtve, ki je daleč presegel onega, ki so nam ga zakrivila tujci. Za te žrtve nosijo odgovornost voditelji in člani zveze komunistov z Josipom Brozom na čelu. Med njimi so imeli slovenski komunisti odločujočo vlogo in na Slovenskem je revolucijo izvedla slovenska KP. Ta je nato vsilila narodu totalitarno državo, jo vzdrževala in se z njo okoriščala. Njeni pripadniki nosijo torej odgovornost za začetek in potek revolucije, za njene posledice ter njene ne obžalovane, ne priznane in še vedno ne sojene zločine.

Pod nalepko »vojnih žrtve« Pogosto je slišati, da so to stvari, ki nikogar več ne zanimajo, kar je do neke mere na žalost res. Vendar kljub temu lahko tu in tam beremo zapise in kronike o dogodkih iz let revolucije, ki se je sicer ujemala s časom vojne in okupacije, a ima različne vzroke in potek pa tudi drugačne posledice. To vzporednost so nekdanji oblastniki dosledno izrabljali in prikazovati revolucijo pri nas kot del vojnega dogajanja. Na ta način so skušali prikrivati krutost svojega revolucionarnega nasilja, kar jim je uspelo do te mere, da najdemo po desetletjih svobode in demokracije še vedno pisce, ki spravljajo vse žrtve, tako vojne kakor revolucije, pod skupno nalepko 'vojnih žrtve'.

Ko beremo recimo spominski članek o nekem družinskem očetu, ki so ga v prvih mesecih revolucije umorili partizani, ker je bil dosleden katoličan, zremo, da je bil 'ubit v času vojne'. O družini, ki so jo na zverinski način pomorili borci iste revolucije, beremo,

da jih je nekoč 'med vojno vzela noč'. Duhovnik, ki so ga umorili komunisti, je bil po pol stoletja predstavljen novim generacijam kot 'žrtev medvojnih dogodkov'. Mladega fanta, ki so ga ujeli partizani, mučili, umorili pa terenci, naj bi bili usmrtili 'neznanci'. Cerkev, ki so jo med revolucijo požgale partizanske brigade, naj bi bila 'uničena med vojno', drugo pa, ki so jo porušili komunisti po končani vojni, je po besedah novodobnega poročevalca 'detonacija spremenila v kup ruševin'. Celo o domobrancah, pomorjenih v povojnih mesecih, je bilo zapisano več kot enkrat, da so 'vojne žrtve'.

Takih primerov iz slovenskega tiska zadnjih let bi lahko naštevali še in še. Mar ni čudno, da je v družbi, ki se rada ponaša, da je razbila vse tabuje, prav okoli komunističnih zločinov toliko slepomišenja? Zakaj se velikemu delu rojakov upira, da bi zapisali, da so med komunistično revolucijo pobijali Slovence v znamenju OF rojaki, bodisi kot člani partijske VOS ali kot partizani, ki so bili po vsej Sloveniji in ne le na Dolenjskem in Notranjskem orodje komunistične partije? Kdor meni, da je bilo kjerkoli na Slovenskem drugače, naj se poskuša spomniti, ali je kdaj zasledil kako partizansko enoto brez rdeče peterokrake zvezde in brez političnega komisarja. Ta je po sovjetskem modelu skrbel med tovariši za ideološko pravovernost in poslušnost komunistični partiji.

Komunistična revolucija med okupacijo Med Slovenci je veliko resničnih vojnih žrtve, a neprimerno več smrti in trpljenja so povzročili v našem narodu komunisti s svojo revolucijo. Vendar s tem, ko niti dobronamerni pisci ne ločijo med zlom, ki ga je prizadela svetovna vojna z okupacijo, in zlom, ki je sad revolucije, širijo nejasnost in dajejo potuho krivcem. Nič manj pa ne meglijo pogleda na našo bližnjo preteklost tisti, ki v svojih spisih opisujejo revolucijo na Slovenskem kot 'spopad' pripadnikov različnih ideologij. Pri nas ni šlo za 'spopad', temveč za 'napad' komunistov na drugače misleče in čuteče rojake. Katoličani niso šli v boj, kot smo tudi že brali, 'proti ko-

Boj za oblast je popolnoma enostransko začela in izvajala partija z metodami iz boljševiške šole.

O avtorju

Marko Kremžar je bil do demokratizacije Slovenije in osamosvojitve ena osrednjih osebnosti slovenske politične emigracije. Njegov oče Franc Kremžar je pomembno sodeloval pri t. i. taborskem parlamentu 3. maja 1945, ki so ga osnovala medvojne demokratične stranke, ki so se bojevale za demokratično Slovenijo. Marka so kot mladega domobranca s Koroškega vrnili v Jugoslavijo (Slovenijo), kjer je komaj ušel smrti, po letu zapora pa je znova pobegnil v Avstrijo. Od leta 1949 živi v Buenos Airesu, kjer je 1958 diplomiral in 1973 doktoriral iz gospodarskih ved. Deloval je predvsem kot gospodarstvenik in ekonomist, hkrati pa kot eden vodilnih zdamskih politikov. Dolga leta je bil predsednik Slovenske ljudske stranke v izseljenstvu.

nasilje, bi bilo pomorjene protikomuniste težje imenovati 'žrtve vojne', da o še vedno živi propagandni psovki 'izdajalci' ne govorimo. Slišati je bilo tudi, da je med drugo svetovno vojno in po njej bilo povsod tako. Take trditve so milo rečeno izmišljaja. Nikjer v Evropi ni bilo med vojno tako kot v Jugoslaviji. Od vseh komunističnih partij v Evropi je edino KPJ proti navodilom Kominterne in Stalina podredila koristi naroda in odpor proti okupatorju revolucionarnemu boju za oblast. Nikjer drugje, razen na ozemlju takratne Jugoslavije, niso trpeli ljudje hkrati pod nasiljem treh totalitarizmov, ki so takrat pretresali svet, to je nacizma, fašizma in komunizma. To krivdo in odgovornost slovenske KP in njenih sopotnikov še poveča. A kljub temu se zdi, da pri nas za vse to gorje ni nihče odgovoren.

Kdaj bo začela delovati pravna država? Sodna oblast se gotovo zaveda, da bo treba zločine iz tistih časov, tako umore civilnega prebivalstva med revolucijo kakor ujetnikov po njej, obsoditi, če že ne kaznovati. To niso le zločini proti narodu, ampak tudi proti človeštvu, zato ne zastarajo. Dolgo zamolčana množična grobišča niso več skrivnost. Zdaj opominjajo vso slovensko javnost in tudi oblastnike, da se je na naših tleh dogajalo nekaj zelo hudega, nekaj, kar presega vse, kar skušajo dediči totalitarnih oblastnikov upravičiti s 'strahotami vojne'.

Dokler o vsem tem oblast na Slovenskem ne bo spregovorila jasne besede, bomo lahko z žalostjo ugotavljali, da je pri nas do pravne države še daleč. Vprašanje je, kako naj do nje pridemo, dokler velik del rojakov tišči glavo v pesek in skuša pretekle gorje zagrebsti v pozabo. Kako naj sicer razumemo, da predsednik države obsoja genocid v Srebrnici, ravnodušen pa je do neizmerno večje morije na naših tleh? Danes ni več mogoče zaikati, da se je dogodil pri nas največji povojni genocid nad pripadniki našega pa tudi mnogih drugih narodov. Ali bomo res morali čakati, da ga začne raziskovati kaka mednarodna komisija? Če se bo to zgodilo, se ne bi smeli čuditi, če bi predstavniki kontinuitete v naši državi skušali zvrniti odgovornost za medvojno in povojno morijo na ves slovenski narod, da bi tako reševali mit NOB, s katerim dediči komunistične partije še vedno opravičujejo njeno krvavo nasilje.

Nekateri menijo, da v zvezi z revolucijo ne kaže govoriti o krivicah, ker bi to otežilo pot do sprave. To bi držalo, če bi bila sprava res stvar pozabe. A ni tako. Za spravo ni potrebno le odpuščanje žrtev, na kar nas večkrat spominjajo, ampak tudi kesanje ali vsaj priznanje krivcev, kar je mogoče le na temelju resnice. Brez spomina ne gre pa tudi ne brez obsodbe zlih dejanj. Neštetokrat je bilo že pove-

Za spravo ni potrebno le odpuščanje žrtev, na kar nas večkrat spominjajo, ampak tudi kesanje ali vsaj priznanje krivcev.

dano, da v teku desetletij svojci žrtev niso nikoli govorili o maščevanju, ne doma in ne v tujini, da pa so mnogi med njimi tudi javno molili in še molijo za tiste, ki so krivice prizadeli, kar je izraz odpuščanja. Za spravo je potrebno potemtakem le še obžalovanje tistih, ki so revolucionarno gorje povzročili, se desetletja z njim okoriščali, ljudi strahovali in jih z lažjo še danes zavajajo. Kolikor pa teh ni več, je to naloga njihovih naslednikov, predstavnikov kontinuitete.

Žrtvam nemških nacistov in italijanskih fašistov so po vojni države naslednice vsaj deloma poravnale tudi moralne krivice. Politični sistem, v okviru katerega so se zločini dogajali, je bil obsojen in zlorabe nekdanjih totalitarnih držav so novi oblastniki priznali ter jih ponekod obžalujejo še danes. Spomenike, ki so jih postavili v času totalitarizmov, so podrli in se zdaj spominjajo žrtev. Podobno se je začelo dogajati desetletja kasneje po državah, ki so nastale iz ruševin Sovjetske zveze. Po tem je bilo mogoče obrniti list zgodovine. Pri nas se kaj takega še ni zgodilo. Kdaj bo slovenska država na podoben način priznala krivice, ki sta jih prizadeli komunistična revolucija in njena totalitarna vladavina, njunim žrtvam pa dala dolžno čast? Dokler bodo naši oblastniki v okviru demokratične države še naprej slavili diktatorja, ki je dosegel totalitarno oblast s prelivanjem krvi svojih rojakov, in bodo po šolah otroke učili, da je bila boljševiška revolucija pri nas osvobodilni boj, je do tega še daleč.

A nekoč bo. **D**